

Bevezető

Az oktatásban is szembesülünk divatjelenségekkel. Történeti megközelítésben a tananyagközpontú szemléletet felváltotta a cselekedtetés, a tevékenység- és a képességközpontúság, majd ezt követően a tartalmak rehabilitálásával a kompetenciák fejlesztésének hite és az interaktív-reflektív, kooperatív tanulási módszerek kultusza.

A különböző nézetrendszerek – mind történetiségükben, mind egymásmellettségükben – gazdagíthatják pedagógiai és didaktikai kultúránkat. Noha gyakorló pedagógusként többnyire ózdkodunk az elméleti megközelítésektől, s inkább az oktatási folyamatban közvetlenül alkalmazható eljárások, módszerek és eszközök iránt érdeklődünk, be kell látnunk, hogy a különböző nézetrendszerek ismerete, az elméletben való jártasság, otthonosság az oktatási gyakorlatban sem nélkülözhető.

A szemlélet és módszer összhangjának kérdése amiatt is aktuális, mert az idén a *Bolyai Nyári Akadémiának*, amelynek 25. évfordulóját jegyezhetjük, kiemelt témája a *játék*. Ez is alkalom arra, hogy értelmezzük a játék oktatásban betöltött szerepét, amelyet a tipikus tanári kiszólások is jól érzékeltetnek.

„Ha befejezzük a tanulást, játszunk”. Ebben az értelmezésben a játék valami nem komoly dolog, a kikapcsolódás, a lazítás lehetősége. „Játszva tanulunk”. E szemszögből a játék módszer és eszköz; a tartalmak feldolgozhatóak játékos formában is, hisz didaktikai játékokkal, versenyek szervezésével eladható a legunalmasabb tananyag is. „A tanulás nem játék.”

Miért ne lehetne az? A játék – ha nem módszerként és járulékos elemként kezeljük, ha levesszük róla a didaktika köntöst – nemcsak módszer vagy eszköz. A Magiszter e számának több írása is láttatja, hogy a játék nem gyermekkori csecsebecse, iskolai kontextusban is nagy léptékkal meghaladja a didaktikát.

Létmód. A megértés játéka komoly játék – felnőtteknek és gyermeknek egyaránt. A megértésre váró nem megtanulandó lecke, nem külső tárgy, hanem játszótárs az éppen felkínált játéktérben, amelyben igazodni kell a játékszabályokhoz. A játékban való bennelét, a játszotttsági állapot ide-oda mozgás: feszültség, bizonytalanság, védettség is egyidejűleg. „Tanulás”, amelynek tapasztalatában megmutatkozhat valamely lényeg, amely megváltoztatja a tapasztalót.

Fóris-Ferenczi Rita